

Informacja prasowa

ZUS: Więcej jednorazowych odszkodowań za wypadek w pracy

Jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej jest najpopularniejszym świadczeniem wypadkowym. Tylko w 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacił 44,2 tys. jednorazowych odszkodowań na łączną kwotę ponad 326 mln zł, gdzie rok wcześniej było to 43,9 tys. odszkodowań o łącznej wartości 308 mln zł.

W województwie kujawsko-pomorskim także można zaobserwować wzrost wypłaconych przez ZUS jednorazowych odszkodowań w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową. W 2022 roku bydgoski i toruński oddział ZUS wypłacił 2,8 tys. takich świadczeń na kwotę 19,5 mln zł. Dla porównania w 2021 roku było to 2,5 tys. odszkodowań na kwotę 16,8 mln zł- informuje Krystyna Michałek, regionalny rzecznik prasowy ZUS w województwie kujawsko-pomorskim.

Jeśli chodzi o pierwsze półrocze 2023 roku, to w całym kraju wypłacono 21,6 tys. jednorazowych odszkodowań o łącznej wartości niemal 173,6 mln zł, w regionie 1,4 tys. odszkodowań o wartości 9,6 mln zł- dodaje rzeczniczka.

Dla kogo odszkodowanie za wypadek w pracy

O jednorazowe odszkodowanie z ZUS-u mogą ubiegać się osoby objęte ubezpieczeniem wypadkowym, które na skutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej stały się długotrwale lub stale niezdolne do pracy. Prawo do odszkodowania mają także uprawnieni członkowie rodziny ubezpieczonego, który zmarł wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

Zdarzają się także wyjątkowe sytuacje, gdzie ZUS wypłaci odszkodowanie osobom, za które nie jest odprowadzana składka wypadkowa. Dotyczy to np. ucznia, które uległo wypadkowi na lekcji wychowania fizycznego. Wypłata odszkodowania zależy jednak od tego, czy z tytułu tego wypadku zostanie orzeczona całkowita niezdolność do pracy. Jeżeli lekarz orzecznik ustali tylko sam uszczerbek na zdrowiu bez całkowitej niezdolności do pracy, to odszkodowania ZUS nie wypłaci. Wypadki w szczególnych okolicznościach dotyczą nie tylko uczniów, ale i na przykład ławnika w sądzie, czy wolontariusza. To mogą być też wypadki, gdy ratujemy czyjeś życie i zdrowie od grożącego niebezpieczeństwa jak powódź, pożar itp. – wyjaśnia Krystyna Michałek.

Nie każdy wie, że może ubiegać się o zwiększenie jednorazowego odszkodowania, jeśli stan zdrowia pogorszył się o co najmniej 10 proc. i jest następstwem wcześniejszego wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

Ile ZUS płaci za wypadek przy pracy

Wysokość jednorazowego odszkodowania jest uzależniona od tego, w jakiej wysokości zostanie ustalony procentowy uszczerbek na zdrowiu. Oceny stopnia uszczerbku na zdrowiu dokonuje Lekarz Orzecznik ZUS lub Komisja Lekarska ZUS. Za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu przysługuje 20 proc. przeciętnego wynagrodzenia. Do końca marca 2024 roku za każdy procent przysługuje **1269 zł**. Na przykład, gdy lekarz orzecznik ustali 5-procentowy uszczerbek na zdrowiu, to odszkodowanie wyniesie 6345 zł.

Z tytułu orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji ubezpieczonego kwota jednorazowego odszkodowania wynosi 22 212 zł. Gdy do jednorazowego odszkodowania uprawniony jest mąż lub dziecko zmarłego ubezpieczonego lub rencisty, wówczas wypłacona zostanie kwota **114 231 zł**. Natomiast jeśli do świadczenia uprawniony jest członek rodziny inny niż mąż lub dziecko, wtedy odszkodowanie wyniesie **57 115 zł**. Zaś w sytuacji, gdy prawo do zadośćuczynienia mają równocześnie mąż i jedno lub więcej dzieci zmarłego ubezpieczonego lub

rencisty, wówczas jest to już **114 231 zł**, które ulega zwiększeniu o kwotę **22 212 zł** na każde z tych dzieci. Odszkodowanie ustalone w łącznej kwocie dzieli się wówczas w równych częściach między uprawnionych.

Natomiast **22 212 zł** przyznawane jest w sytuacji, gdy obok małżonka lub dzieci, uprawnieni są równocześnie inni członkowie rodziny zmarłego. Mogą to być między innymi rodzice, macocha czy ojczym, jeżeli w dniu śmierci osoby, po której należne jest odszkodowanie prowadzili z nią wspólne gospodarstwo domowe lub jeżeli zmarły bezpośrednio przed śmiercią przyczynił się do ich utrzymania. Każdy z nich może otrzymać tę kwotę, niezależnie od odszkodowania przysługującego małżonkowi lub dzieciom.

ZUS nie wypłaca jednorazowego odszkodowania z urzędu

Po zakończeniu leczenia i rehabilitacji wniosek o jednorazowe odszkodowanie wraz z zaświadczeniem o stanie zdrowia (druk OL-9) i dokumentacją medyczną ubezpieczony składa do swojego płatnika składek np. pracodawcy, zleceniodawcy. Płatnik składek kompletuje niezbędną dokumentację, a następnie całość przekazuje do ZUS-u. Lekarz orzecznik ZUS lub Komisja Lekarska ocenia stopień uszczerbku i jego związek z wypadkiem. Przyznanie lub odmowa przyznania tego świadczenia oraz ustalenie jego wysokości następuje w drodze decyzji ZUS. ZUS wydaje decyzję w ciągu 14 dni od otrzymania orzeczenia lekarza orzecznika lub komisji lekarskiej albo od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. ZUS wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni od dnia wydania decyzji.

Dokumenty niezbędne do wypłaty odszkodowania to:

- **Protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy**, który sporządza pracodawca (w przypadku wypadku przy pracy ubezpieczonego zatrudnionego na podstawie umowy o pracę).
- **Karta wypadku wraz z załącznikami**. Jeśli wypadkowi ulegnie osoba zatrudniona na podstawie innej umowy niż umowa o pracę np. na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej postępowanie powypadkowe należy do obowiązków podmiotu, na rzecz którego wykonana była praca. W przypadku osoby prowadzącej pozarolniczą działalność lub współpracującej z taką osobą albo zatrudnionej na podstawie umowy uaktywniającej postępowanie powypadkowe przeprowadzi, właściwy ze względu na siedzibę prowadzenia działalności Zakład Ubezpieczeń Społecznych.
- **Prawomocny wyrok sądu pracy**.
- **Decyzja o stwierdzeniu choroby zawodowej** wydana przez państwowego inspektora sanitarnego.

Natomiast dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do jednorazowego odszkodowania po zmarłym, to m.in.:

- **Dokument stwierdzający datę urodzenia i datę zgonu** osoby, po której ma być przyznane jednorazowe odszkodowanie.
- **Dokument potwierdzający stopień pokrewieństwa** (powinowactwa) z osobą zmarłą.
- **Odpis skrócony aktu małżeństwa**, jeżeli o świadczenie ubiega się wdowa lub wdowiec.
- **Zaświadczenie o stanie zdrowia dziecka**, wystawione przez lekarza prowadzącego leczenie, jeżeli przyznanie odszkodowania uzależnione jest od ustalenia niezdolności do pracy.
- **Zaświadczenie o uczęszczaniu do szkoły**, jeżeli dziecko ukończyło 16 lat.
- **Dokument o ustaleniu prawa do alimentów** na podstawie wyroku sądu lub ugody w odniesieniu do rodziców, osoby przysposabiającej, macochy, ojczyma (jeżeli nie pozostawali we wspólnym gospodarstwie lub osoba zmarła nie przyczyniała się do ich utrzymania).

Krystyna Michałek
regionalny rzecznik prasowy ZUS
w województwie kujawsko-pomorskim